

סימן צא

שימוש בכלי איסור בצונן

שימוש בדרך קבע (בכלי איסור בצונן):

רמ"א קכ"א/ה :

אם רוצה להשתמש בו בקבע - יש **מחמירים** ואומרים דאפילו להשתמש בו צונן צריך הגעלה או ליבון גזרה שמא ישתמש בו חמין, והכי נוהגין.

שימוש בדרך עראי (בכלי איסור בצונן):

רמ"א קכ"א/ה : מותר להשתמש בו צונן אפילו לכתחילה ע"י הדחה ושפשוף היטב...
ודוקא בדרך עראי כגון שהוא בבית העובד כוכבים או בדיעבד.

רמ"א קה"ג ע"פ ש"ך – מותר לכתחילה ליתן אפילו מלח או תבלין בכלי איסור מטעם דאין מליחה לכלים, אלא דמחלק שם בין דבר לח לדבר יבש, דביבש מותר לכתחילה ובלח מותר בדיעבד דכיון דהוא דבר חריף אסור לכתחילה בלח.

שו"ע צד"ג ע"פ ש"ך – מותר לתת בכלי הבלוע מבשר וחלב פירות או צונן, והיינו אפילו דבר לח כיון דאינו חריף.

מהמקורות השונים עולה שבדרך עראי מותר להשתמש בכלי איסור לדבר צונן חוץ מבלח חריף דבזה אסור לכתחילה.

קושיות על מסקנה זו:

(1) שו"ע ב פסק כבעל העיטור ש : "כל מידי דבעי הדחה כגון להניח בשר היתר צונן בקערה של איסור צונן¹ – **אסור לכתחילה דילמא אכיל בלא הדחה**, ודוקא מבושל דלא אורחיה בהדחה, אבל מידי דאורחיה בהדחה כגון בשר חי וכיוצא בו שרי לכתחילה"². ולכאורה זה סותר את המסקנה שלעיל, דלעיל משמע דלא בעי הדחה.

(2) בת"ח ובדרכ"מ הקשה בעצמו את הסתירה הנ"ל מבעל העיטור, והתירוץ העיקרי שהביא הוא שיש לחלק בין כלי שבלע האיסור בחם לבין כלי שנשתמשו בו באיסור צונן (ואפילו ע"י כיבוש או מליחה), **וכ"פ כאן הרמ"א שכתב** : "ודוקא דבר שיש בו לחלוחית קצת, אבל דבר יבש ממש **אם לא בלע הכלי רק בצונן מותר להניח בו דבר יבש בלא הדחה כלל**", והיינו דכדי שיהיה מותר ללא הדחה בעינן תרתי לטובה, דהיינו שבלע איסור בצונן וכן שנותן בו דבר יבש. וזה סותר את המסקנה שלעיל, דמשמע דמותר אף בבלע איסור בחם להשתמש בו בהיתר לח, והוא הפוך לגמרי מפסק הרמ"א כאן.

¹ ש"ך : וה"ה להניח איסור צונן בכלי של היתר צונן שאין דרכו להדיח - אסור לכתחלה מהאי טעמא.

² וראה אף כך לעיל בעמ' 32 בביאור שיטת רמ"א ע"פ ש"ך.

שיטת ש"ך:

הוכיח מרוב הראשונים **דאפילו בלע איסור בחם מותר להשתמש לכתחילה בהיתר אפילו לח אם אינו חריף אם קינח הכלי** (אמנם דעת רי"ף ורמב"ם ורמב"ן ועוד בהלכות פסח דאפילו לא בלע הכלי אלא ע"י בית שאור וחרוסת אסור להשתמש בו מצה צונן אבל הרבה ראשונים חולקים על זה וכן הלכה), ולכן **חולק על פסק הרמ"א**, ומתוך דברי בעל העיטור דהחילוק הוא דבעל העיטור מיירי בלא קינוח וע"כ פוסק דצריך הדחה לכתחילה במניח בכלי וע"כ פוסק דמותר רק בדבר דאורחיה בהדחה, אבל אם קינח הכלי וודאי אין צריך הדחה דהא לא נגע באיסור ומה שבלע אינו מפליט בצונן. (ונראה **שכך פסק פמ"ג**).

שיטת ט"ז:

פוסק כחילוק הרמ"א, אלא שכתב דנראה שיש טעות סופר בדברי הרמ"א והדין הוא דביבש מותר אף בכלי שבלע איסור בחם לכתחילה בלא הדחה, ובלח מותר רק בכלי שבלע בצונן.

שיטת חוות דעת:

כתב ליישב את שיטת הרמ"א, דההדחה דקאמר ב-קכא/ה היינו דוקא הדחה עם שפשוף היטב (והראיה דבמקום הדחה זו הצריכו שם (בסעיף ז) בסכין נעימה עשר פעמים בקרקע קשה, וכיון דהוא במקום נעימה בוודאי דבעינן שפשוף גדול), וכ"כ שם הרמ"א בהדיא "ע"י הדחה ושפשוף היטב", וב-צא/ב מיירי שלא בשפשוף היטב **וע"כ פסק הרמ"א דבבלע בחם אסור להשתמש אפילו ביבש דאם יניחנו בכלי יצטרך הדחה וע"כ אסר לכתחילה שמא ישכח **ורק בבלע בצונן ודבר יבש – מותר לכתחילה, דבזה א"צ הדחה, ויוצא מזה קולא דבשפשוף היטב מותר ליתן אפילו דבר לח חריף דשפשוף הוי במקום נעימה (ולש"ך אסור כנ"ל).****

דין כלי חרס:

ש"ך (סט/סו) פסק דבשאר כלים מותר להשתמש לכתחילה בלא הדחת הכלי רק מספיק קינוח היטב (וכנ"ל), ובכלי חרס ג"כ מותר אך **צריך דוקא הדחה** קודם שישתמש.

מ"י ופר"ח חולקים על הש"ך וסוברים דבכלי חרס אסור להשתמש בצונן אפילו ע"י הדחת הכלי, והטעם כיון דאי אפשר בהגעלה גזרינן אם יתירו לו להשתמש דרך עראי יבוא לידי תקלה, משא"כ כלי שיש לו תקנה בהגעלה (וכן ראה מפינכא דרבי אמי בחולין קיא: דתברר לה ולא שימש בה דרך עראי ש"מ דאף דלא בלע כי אם ע"י מליחה אפ"ה אסור).

פמ"ג הכריע להחמיר בזה דאסור.

חוו"ד כתב דבשפשוף היטב מותר אפילו בכלי חרס.

רא"ה כתב שדוקא להניח איסור בכלי היתר מותר היכי דדרכו להדיח הכלי, אבל בשני מיני אוכלין שנגעו זה בזה אסור בכל ענין, **אך רשב"א** כתב דגם זה מותר.

שו"ע א: בשר וגבינה שנגעו זה בזה - מותרים, אלא שצריך להדיח מקום נגיעתן. ומותר לצור אותם במטפחת אחת, ולא חיישינן שמא יגעו זה בזה.
ש"ך: אם שניהם יבשים, אפילו הדחה לא צריך. **פת"ש**: אך אם יש דבר חריף - צריך הדחה, כי הוא נחשב כצונן לח.

שו"ע ג: צריך ליזהר שלא יגע בשר בלחם, שאם יגע בו - אסור לאוכלו עם גבינה. וכן יזהר שלא יגע בו גבינה, שאם יגע בו - אסור לאוכלו עם בשר.
ש"ך: בדיעבד הדחה מועילה. **פמ"ג**: לא מועילה.

דין תתאה גבר

פסחים עו. – חס לתוך חס - דברי הכל אסור, צונן לתוך צונן - דברי הכל מותר, חס לתוך צונן וצונן לתוך חס - רב אמר עילאה גבר, ושמואל אמר תתאה גבר.

בהמשך הגמרא נאמר ששמואל מודה שבחס לתוך צונן - נאסר כדי קליפה.

עד כמה אנו אוסרים בצונן לתוך חס?

רא"ה: רק כדי נטילת מקום.

רשב"א ועוד: הכל אסור. **וכ"פ שו"ע ד**

שו"ע ד: בשר צונן לתוך חלב רותח או חלב צונן לתוך בשר רותח - הכל אסור משום **דתתאה גבר**, אבל חלב רותח שנפל על בשר צונן או בשר רותח שנפל לתוך חלב צונן **קולף** הבשר ושאר הבשר מותר... (ודין החלב ראה בסיכום בעמוד הבא)

- הר"ן כתב שמחלוקת רב ושמואל היא בכלי ראשון שאינו על האש, אבל אם הוא על האש אז תמיד נחשב לחס לתוך חס.
- ערוה"ש: מחלוקת רב ושמואל זה רק במקרה שכמות העילאה והתתאה שוות.

תתאה גבר באיסור בלוע

שו"ע ד: בשר צונן לתוך חלב רותח או חלב צונן לתוך בשר רותח - הכל אסור משום דתתאה גבר...

ט"ז: היינו דוקא באיסור מחמת עצמו, אבל אם הוא איסור בלוע אינו יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, כ"כ תורת חטאת.

אמרי בינה: עיין בפמ"ג³ דר"ל בשני דברים יבשים ודבר אחד הוא אסור משום בלוע, אבל בדבר אחד צלול אזי אפילו יש בדבר אחד איסור בלוע אוסר ג"כ.

³ **פמ"ג על הט"ז**: ולא ידענא כוונתו, דכאן מיירי בשר לתוך חלב שהוא איסור צלול כמו רוטב ואם כן ודאי אף באיסור בלוע כהאי גוונא על דרך משל חתיכה שבלעה דם וכדומה מדברים שאין מפעפעין ונפלה לרוטב רותח תתאה גבר ומפליט מן החתיכה, ולא עוד אלא אפילו רוטב קר שנפל לבשר רותח הבלוע מאיסור אפשר תתאה גבר ומרתיח לרוטב העליון ומפליט הבלוע מבשר ונאסר הרוטב, ובתורת חטאת מיירי להדיא בשניהם יבשים.

דין מאכל שנאסר בקליפה

כשאי אפשר לקלוף, כגון שנפל בשר חם לתוך חלב צונן – מה דין החלב?

ר"י, רמב"ם: החלב מותר. **וכ"פ שו"ע ורמ"א ד⁴**

ריב"א: צריך שיהיה בחלב סי' כנגד הקליפה של הבשר שנאסר ממנו.

ביאור מחלוקת הראשונים:

שיטת הט"ז: כוונת המחלוקת היא באופן כללי האם צריך קליפה רק לכתחילה או גם בדיעבד, דהיינו אם דבר שצריך קליפה נתבשל כך בלא קליפה, האם בדיעבד מותר או לא, ויוצא לפי זה דמה שכתב הרמ"א בבשר (שצריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך דמותר) דמדובר אפילו כשהבשר נשאר בעין, דלא מצריכים קליפה בדיעבד והחלב כולו מותר, ויוצא דסברת ר"י היא מטעם דלא הצריכו חכמים קליפה אלא מצד חומרא בעלמא לכתחילה ושיטת ריב"א דהצריכו אף בדיעבד.

ולפי זה מקשה הט"ז על הרמ"א דהכא פסק כר"י ורמב"ם דמותר וב-סט/טז פסק דצריך סי' נגד הקליפה, וע"כ חולק הט"ז על הרמ"א כאן ופוסק כריב"א דאפילו בדיעבד צריך סי' נגד הקליפה, ולפי זה בענין דין החלב יוצא שלט"ז צריך שיהיה בחלב סי' נגד הקליפה שממנו נאסרה.

שיטת הש"ך: כל המחלוקת הזו עוסקת דוקא בדבר הנבלל כחלב שהקליפה אינה נכרת כלל, וע"כ בזה סוברים ר"י ורמב"ם דבדיעבד הכל מותר, והטעם כיון דלא שייך קליפה שהוא דבר הנבלל והקליפה נתערבה, ובזה לא הצריכו חכמים קליפה בדיעבד, וריב"א סובר דאף בזה שאינו ניכר הצריכו קליפה, ויוצא דמה שכתב הרמ"א בבשר (שצריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך דמותר) הוא ג"כ עוסק בכגון זה דהיינו שהבשר נתבשל ונמחה ונבלל בענין שאינו מכירו ולא שייך בו קליפה.

וא"כ יוצא לפי זה דדברי הרמ"א אינם סותרים זה את זה, דמה שכתב הכא הוא בדבר הנבלל, ומה שכתב ב-צח/ד הוא בדבר שהקליפה בעין וניכרת (דשם מדובר בכלי שנאסר בקליפה), וכן בענין מה שכתב ב-סט/טז דשם מחמירים בגלל שדעת הראב"ד שקערה שמלחו בה היא רותחת אף לאחר המליחה, ולפי זה יוצא דבענין החלב יוצא דפוסק כר"י ורמב"ם דהחלב מותר, ולפי"ז אין להקל אף בדיעבד במקום דמכירו ושייך קליפה.

פת"ש כתב דכל המחלוקת היא רק אם נפל חלב רותח על בשר צונן בבת אחת שפיכה מרובה, אבל אם נשפך בנחת לאט לאט כל הקילוח כולו הוא קליפתו והכל נאסר.

רעק"א כתב דמה דאמרינן דהחלב מותר כולו מיירי בנפסק הקלוח, דאי לא נפסק הקלוח נאסר כל החלב, דהרי הרמ"א פסק בסימן צב דבבשר בחלב אף בלח אמרינן חני"נ ומשמע דאפילו בבשר בחלב דרבנן הכי הוא, וא"כ הכא כל החלב אסור, ובפרט לסוברים בעירווי שלא נפסק הקלוח דמבשל כדי קליפה א"כ הוי בשר בחלב דאורייתא.

⁴ שו"ע ד: חלב רותח שנפל על בשר צונן או בשר רותח שנפל לתוך חלב צונן קולף הבשר ושאר הבשר מותר (רמ"א): ובמקום שהבשר צריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך מותר בדיעבד) והחלב מותר כולו.

בשר חי צונן שנפל לחלב צונן והיתר יבש צונן שנפל לאיסור צלול צונן

בשר חי צונן שנפל לחלב צונן:

שו"ע ד : אם נפלו זה לתוך זה צוננין - מדיח הבשר ומותר.

לגבי החלב:

ר"י ורמב"ם לעומת ריב"א נחלקו בענין קליפה, וה"ה הכא לענין הדחה, ולכן לדעת הש"ך שפסק כר"י ורמב"ם מותר, ולט"ז שפסק כריב"א אסור. (עי"פ פמ"ג בשפ"ד)

בשאר איסורים - היתר יבש צונן שנפל לאיסור צלול צונן:

או"ה – צריך קליפה. (דק בשר וחלב דאי תרי לא הוה אלא מדרבנן לא גזרו כהאי גוונא ודי בהדחה)

ש"ך ורוב הפוסקים – דינו שווה לבשר וחלב וסגי בהדחה.

מליח כרותח

חולין קיב. – כי קאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח, הנ"מ שאינו נאכל מחמת מלחו.

גדר שיעור המליחה כדי שיחשב אינו נאכל מחמת מלחו:

רש"י : כגון מליחת בשר להצניע.

תוס' בשם ה"ר יעקב ישראל : כגון עיבוד שמולחין הרבה לצורך הדרך.

ר"ת, רא"ש ועוד : כגון מליחה לקדירה, אבל מליחה דצלי לא הוי רותח.

וכ"פ שו"ע ה' (וכ"פ רמ"א בהפסד מרובה)

ר"ן : כמו ר"ת דהוא כגון מליחה לקדירה (כל זמן שלא הדיחו).

אלא דהוסיף דלא מספיק שימלח כעין מליחה לקדירה אלא דצריך ג"כ שישהה שיעור מליחה לקדירה דאז אינו נאכל מחמת מלחו (ואינו דומה למליחת דם דמבואר ב-ט"כ דמיד הוי רותח, דהתם הדם והמלח ביחד רותחין בשעת המליחה אבל הכא צריך שישהה שיעור מליחה). וכ"פ שו"ע ה'

אך רשב"א ועוד חולקים וסוברים דהרתיחה הוי מיד כמו במליחת דם. וכ"מ שפסק רמ"א, וכ"פ ש"ך

סמ"ק : מליחה לצלי אמנם לא הוי רותח, אבל הציר הנוטף מצלי הוי רותח, דהציר מיהא אינו נאכל מחמת מלחו.

או"ה : אגן אין בקיאין להבדיל בין מליחת קדירה לצלי ויש לנו לחשוב אפילו מליחת צלי כרותח. וכ"פ רמ"א (אך פסק שבהפסד מרובה יש להקל, אך מ"מ גם בהפסד מרובה דמקילים במליחת צלי פסק כסמ"ק שהציר חשוב רותח)

האם פוסקת הרתיחה לאחר ששהה שיעור מליחה?

סה"ת, ש"ד, א"ז: הרתיחה לא פוסקת לעולם. (כל זמן שלא הדיחו – ר"ן)⁵

תוס' ורא"ש לחד שינויא (ע"פ הבנת רשב"א ורמ"א): הרתיחה כן פוסקת לאחר ששהה במלחו שיעור מליחה.

שו"ע ה פסק שיש להחמיר שהרתיחה לא פוסקת לעולם. (כסה"ת, ש"ד, א"ז)

רמ"א הביא את דעת המקילים, ופסק **דלצורך גדול** כגון בהפסד מרובה והוא לצורך סעודת מצוה יש להקל אבל בלאו הכי אין להקל כלל.

ש"ך פסק דבמליחת שאר דברים חוץ מדם – כוח המלח אינו פוסק אלא רותח לעולם, ואין להקל אף בשעת הדחק, ובדם יש להקל בשעת הדחק.

בענין מליחת צד אחד:

הרמ"א פסק כרשב"א דאפילו נמלח בצד אחד חשיב רותח, ולא כתוס' שרק עד שימלחנו משני צדדיו.

סיכום השיטות: (ש"ך, פמ"ג בש"ד)

שו"ע – במולח להוציא דם: תוך שיעור הוה רותח, ולאחר שיעור לא הוה רותח. במליחת שאר דברים: תוך שיעור לא הוה רותח, ואחר שיעור כן.

רמ"א – בכל המקרים: תוך שיעור הוה רותח, ולאחר שיעור לא הוה רותח (אך רק בהפסד מרובה).

ש"ך – בכל המקרים: תוך שיעור הוה רותח, ולאחר שיעור במולח להוציא דם לא הוה רותח בהפסד מרובה, ובמליחת שאר דברים הוה רותח ואין להתיר אף בהפסד מרובה.

פ"ח סובר שאף במולח להוציא דם לא פסק כח המלח (אף לאחר שיעור).

⁵ אך במליחה כעין מליח דבעי ליה לאורחא אפילו לאחר שהדיחו הוי אינו נאכל מחמת מלחו וכל זמן שלא שראו במים דינו כרותח לאסור כדי קליפה (שו"ע ע"פ ר"ן).

⁶ אך לפי הבנת הש"ך, אין מחלוקת בכלל, כי התוס' דיבר במליחת בשר להוציא דמו, ואילו סה"ת וכו' דיברו בבשר וגבינה (שבזה כיון שהמלח לא הוציא כלום, אז לא בטל כוחו עד שידחו).

תתאה גבר במליחה

רשב"א : מליח שווה לצלי לכל דבר, ולכן אמרינן במליחה תתאה גבר.

ר"י, רא"ש, סמ"ק : יש בזה חילוק בין מליח לצלי ואור, דבמליח אין חילוק בין תתאה לעלאה ותמיד מפליט ומבליע ואוסר. [כי דרך רתיחת מליחה שונה מדרך רתיחת אור, דבמליחה אין כוח באותו שהוא תפל לבטל כוח המליחה (דרך מליחה שאינה יכולה להתבטל כי אם ע"י הדחה) וכן אין כוח במליח לעשות התפל מליח, וע"כ לעולם המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו]

שו"ע ע"ד, קה"א פסק כרשב"א.

(קה"א : ...דוקא כשהיה האיסור המליח למטה וההיתר תפל למעלה משום דתתאה גבר, אבל אם היה ההיתר תפל למטה והאיסור המליח למעלה אינו אוסר אלא כדי קליפה)

שו"ע צ"א פסק כר"י, רא"ש, סמ"ק.

(ואין חילוק בין מליח עליון ותפל תחתון למליח תחתון ותפל עליון לעולם המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו)

בישוב הסתירה בין פסקי השו"ע:

ש"ך (בסימן צא) : צ"ל לומר דדוקא לאסור כולה דהיינו בשמן יש חילוק אבל לאסור כדי קליפה כגון בכחוש אין חילוק דנהי דתתאה גבר מ"מ קליפה מיהא בעי (וצ"ע דבב"י לא משמע הכי).

רמ"א קה"א פסק כר"י, רא"ש, סמ"ק.

(ויש חולקין ואומרים דבמליחה אין חילוק אם הוא למעלה או למטה והכי נהוג)

דין טהור מליח וטמא תפל

חולין קיג. – מיתבי דג טהור שמלחו עם דג טמא – מותר. מאי לאו שהיו שניהן מלוחין? לא, כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל. (שהמליח אינו בולע כלום מהתפל)

רשב"א: תמיד המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו. **כ"פ שו"ע ה** (והמלוח מותר בהדחה)

ר"ן: כאשר שתי החתיכות נוגעות אחת בשניה – המליח גם בולע מהתפל, שזה נחשב למקרה ששניהם מלוחים [אלא דלאו בנוגעים זה בזה עסקינן, אלא שעומדין בסמוך בכדי שפליטה של זה נוגעת בזה]. **כ"פ רמ"א קה"י שלא במקום הפסד**

מרדכי: כל ההיתר הוא כשמדובר על 2 חתיכות, אבל אם מדובר בטמא לח (ש"ך: וחלב רך שאינו מהותך, לא נחשב לח בענין זה) בולע הטהור ממנו ונאסר (לכן בבשר בחלב אע"פ שהבשר לבדו מלוח שניהם אסורים). **כ"פ רמ"א** (אא"כ הטהור המלוח יבש לגמרי ואז אינו בולע מהלח שאצלו)

שו"ע ה: ... המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו, הילכך בשר וגבינה המלוחים שנגעו זה בזה צריך לקלוף שניהם מקום נגיעתם, ואם אחד מהם מלוח והשני תפל המלוח מותר בהדחה והתפל צריך קליפה.

שו"ע ו: היכא אמרינן דאינו אוסר אלא כדי קליפה, כשאין שום אחת מהחתיכות שמינה, שאם היתה שמינה כולה אסורה וכן חברתה אסורה כולה מפני שהשומן מפעפע.

כשהחלב לבדו מלוח:

רשב"א כתב 2 פירושים בטהור מליח וטמא תפל:
(א) המליח מחמם את התפל ומפליט ממנו מעט, אלא שאין כח באותו המועט להתבלע במליח, דטריד לפלוט.
(ב) אין מחמם כלל להתפל ואין פולט כלום.

הרשב"א מסיק כפירוש א', ולכן:
בשר וחלב הנוגעים זה בזה והחלב לבדו מלוח – הכל אסור [החלב אסור כיון שהמלוח מפליט מיבש תפל קצת, וחלב שהוא לח - לא טרוד, ומתערב המעט שנפלט עם החלב ונאסר]. **כ"פ פמ"ג**

תו"ח – התייר את החלב.

ש"ך – הוכיח מהמרדכי שגם במקרה זה אסור, ולכן אוסר (ובצירוף שיטת הר"ן לחומר).

בשר חי/צלי צונן/רותח שנפל למאכל חלבי צונן

חולין קיב. – ההוא בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא שרייה ... קסבר כי אמר שמואל מליח הרי הוא כרותח הני מילי היכא דאינו נאכל מחמת מלחו אבל האי כותחא הרי נאכל מחמת מלחו, והני מילי חי, אבל צלי - בעי קליפה, ואי אית ביה פילי - כוליה אסור, ואי מתבל בתבלין - כוליה אסור. (ש"ך: מ"מ החלב מותר)

סה"ת, טור ועוד:

צלי בעי קליפה – אפילו צונן, דע"י הצליה רכיך הוא ובולע. ואי אית בי פילי כוליה אסור – אחי קאי, דאפילו בשר חי אי אית ביה פילי כוליה אסור. ואי מתבל בתבלין כוליה אסור – אחי קאי, דאפילו בשר חי אי מתבל בתבלין כוליה אסור.

רש"י, ראב"ד, ר"ן, רשב"א: [צלי רותח]

צלי בעי קליפה – היינו רותח דוקא. ואי אית בי פילי כוליה אסור – היינו בצלי רותח. ואי מתבל בתבלין כוליה אסור – היינו בצלי רותח. (ואם הצלי צונן אז צריך רק הדחה)

א"ז, סמ"ג, סמ"ק ועוד: [צלי צונן]

צלי בעי קליפה – אפילו צונן, דע"י הצליה רכיך הוא ובולע. ואי אית בי פילי כוליה אסור – אצלי צונן קאי. ואי מתבל בתבלין כוליה אסור – אצלי צונן קאי.

רש"ל: בפילי ותבלין מדובר בצלי צונן, אבל הוסיף דכל דין זה הוא רק בגזול שנפל לכותח וכה"ג, שהכותח מלוח קצת, דאז אע"פ שנאכל מחמת מלחו אסור, אבל בלא נמלח כלל לא הבשר ולא הכותח אין לאסור כלל בצונן אפילו צלי, אבל סיים דמשמע מהפוסקים דדין זה הוא אפילו בלא נמלח, לא הבשר ולא החלב, ומסתפינא לחלוק עליהם לכתחילה ולהתיר מה שהם אוסרים.

שו"ע ז' פסק כרש"י, ראב"ד, ר"ן, רשב"א.

[ש"ך: צלי רותח שנפל וכו' בעי קליפה כדין כל חם לתוך צונן, ואע"פ שהצלי שוקע לתוך החלב והחלב צף על הצלי אינו כצונן לתוך חם, דכל שהוא במקומו גובר ומקרר הצלי שנפל לתוכו, הלכך בקליפה סגי]

רמ"א פסק כא"ז, סמ"ג, סמ"ק - אם אין הפסד מרובה. (אך במקום הפסד מרובה פסק כשו"ע)

ש"ך: מלשון הרמ"א משמע דמודה למחבר דבצלי רותח נמי דינא הכי דאם אינו מתובל בתבלין ואין בו בקעים סגי בקליפה וכן עיקר... אע"פ שהגה"מ ואו"ה הארוך סוברים דבצלי רותח לא סגי בקליפה (וצריך נטילה כדין צלי)

ש"ך: צ"ע אם יש להקל במקום הפסד מרובה (כפי שהקל הרמ"א), כיון דהרבה פוסקים

סוברים כן אפילו בחי ועוד דבש"ס משמע דמיירי בצלי צונן. (משמע שפוסק תמיד כא"ז, סמ"ג, סמ"ק)

ט"ז : פסק הרמ"א להקל בהפסד מרובה (דמיקל בנאכל מחמת מילחו כל שאינו צלי רותח) הוא דוקא בלא נמלח כלל, דאם נמלח ונאכל מחמת מילחו כבר כתב הרמ"א בסעיף ה' דאנן אין בקיאיין בדבר ויש לאסור אפילו במליחת צלי באין הפסד מרובה, וא"כ תרי קולי לא מקלינן בשביל הפסד מרובה: אחד דהיינו לומר שמליחת צלי לא מקרי אינו נאכל מחמת מילחו, וגם לסמוך על שיטת רש"י וכו' דאין לאסור ביש בקעים אלא בצלי רותח דוקא.

גר"א : נראה עיקר דעת סה"ת ושאר פוסקים דאפילו חי צונן כל שיש בו פילי אסור.

רמ"א ז : אפוי ומבושל חשוב כצלי.